

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΛΣΤΟΪ

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΟΥ ΖΟΦΟΥ

Ἡ

«ΠΙΑΣΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΝΥΧΙ — ΧΑΘΗΚΕ ΟΛΟ ΤΟ ΠΟΥΛΙ»

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΠΡΑΞΕΩΣ

Πέτρος, Ἀνύσια, Ἀκουλίνα, Ἀνιούτκα, Νικήτας, Ματρώνα,
Κουμπάρα — γειτόνισσα, λαός.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἡ σκηνὴ παριστᾷ ὁδὸν καὶ τὴν καλύβην τοῦ Πέτρου. Ἀριστερόθεν τοῦ θεατοῦ — καλύβη εἰς δύο οἰκήματα καὶ πρόδομος μετὰ περιπτέρου ἐν τῷ μέσῳ· δεξιόθεν — πύλη καὶ μέρος τῆς αὐλῆς. Εἰς τὸ ἄκρον τῆς αὐλῆς ἡ Ἀνύσια τρίβει κάνναβιν.

Ἀπὸ τῆς πρώτης πράξεως παρήλθον ἕξ μῆνες.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

Ἀνύσια μόνη.

Ἀνύσια (ἀφίνει τὴν ἐργασίαν τῆς καὶ ἀκροᾷται). Κἄτι σαματεῦει πάλι, θαρρῶ πῶς ἐκατέβηκε ἀπ' τῆ θερμάστρα.

ΣΚΗΝΗ Β΄.

Ἀνύσια καὶ Ἀκουλίνα (εἰσέρχεται φέρουσα ἐπ' ὤμου ζυγὸν με δύο ἀμφορεῖς (κουβάδες).

Ἀνύσια. Φωνάζει. Πήγαινε νὰ δῆς τί θέλει. Νά, δὲν ἀκούς, φωνάζει.

Ἀκουλίνα. Καὶ σὺ τί κάνεις ;

Ἀνύσια. Πήγαινε, σοῦ λένε. (Ἡ Ἀκουλίνα ἀπέρχεται εἰς τὴν καλύβην).

ΣΚΗΝΗ Γ΄.

Ἀνύσια μόνη.

Ἀνύσια. Μ' ἐκταθασάνισε. Δὲ θέλει καὶ καλὰ νὰ μαρτυρήσῃ, ποῦ τᾶχει τὰ χρήματα. Τῆς προάλλαις ἦτανε στὸ παράσπητο καὶ

στευάζομαι, πῶς ἐκεῖ μέσα τᾶκρυψε. Τώρα κ' ἐγὼ δὲ ξέρω ποῦ τᾶχει. Σπολλάτη, ποῦ δὲ θέλει νὰ τᾶποχωριστῆ κ' εἶνε μὲς στὸ σπίτι. Φτάνει νὰ ταῦρω μοναχά. Ἐχτές ὅμως δὲν τᾶχε ἀπάνω του. Τώρα κ' ἐγὼ δὲ ξέρω ποῦ τᾶχει. Μ' ἐκαταθασάνισε!

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Ἀνύσια καὶ Ἀκουλίνα (ἐξέρχεται καλυπτομένη διὰ μανδηλίου).

Ἀνύσια. Ποῦ πᾶς ἐσύ;

Ἀκουλίνα. Ποῦ πάω; Νά, μοῦπε νὰ πάω νὰ φωνάξω τῆ θειά μου τῆ Μάρθα. Φώναξε, λέει, τὴν ἀδερφή μου νᾶρθη δῶ. Θ' ἀποθάνω, λέει· ἔχω ἀνάγκη νὰ τῆς πῶ, λέει, ἓνα λόγο.

Ἀνύσια (κατ' ἰδίαν). Τὴν ἀδερφή του γυρεύει, ὦ, κεφαλάκι μου! ὦ, ὦ! θαρρῶ πῶς θέλει νὰ τᾶ δώκῃ σ' αὐτήνα. Τί θὰ κάμω! ὦ! (Τῆ Ἀκουλίνα). Μὴν πηγαίνης! Ποῦ πᾶς;

Ἀκουλίνα. Γιὰ τῆ θειά μου.

Ἀνύσια. Μὴν πᾶς, σοῦ λέω, πηγαίνω ἔγώ· ἐσύ πάρε τὰ βούχα καὶ σῦρε στὸ ποτάμι, γιατί ὡς τὸ βράδυ δὲ θὰ προφτάσης.

Ἀκουλίνα. Ἐκεῖνος ἔστειλε μένα.

Ἀνύσια. Πήγαινε· κεῖ ποῦ σὲ στέλνουνε. Σοῦ λέω, πῶς ἐγὼ ἀπατή μου θὰ πάω γιὰ τῆ Μάρθα. Τὰ ποκάμισα νὰ πάρης ἀπ' τὸ φράχτη.

Ἀκουλίνα. Τὰ ποκάμισα; Κύτταξε νὰ μὴ λάχῃ καὶ δὲν πᾶς; Ἐκεῖνος τῶπε.

Ἀνύσια. Σοῦπανε πῶς θὰ πάω. Ποῦνε ἢ Ἀνιούτκα;

Ἀκουλίνα. Ἡ Ἀνιούτκα; Φυλάει τὰ μοσκάρια.

Ἀνύσια. Στείλέ μου τὴν ἐδῶ. Δὲν ἔχει φόβο νὰ τῆς φύγουνε. (Ἡ Ἀκουλίνα περισυλλέγει τὰ ἀσπρόβρουχα καὶ φεύγει).

ΣΚΗΝΗ Ε'.

Ἀνύσια μόνη.

Ἀνύσια. Νὰ μὴν πάω—θὰ βλαστημᾶ. Νὰ πάω πάλι—θὰ δώσῃ τὰ χρήματα τῆς ἀδερφῆς του. Θὰ πᾶνε χαμένοι οὐλοὶ μου οἱ κόποι. Τί νὰ κάμω—κ' ἐγὼ δὲ ξέρω. Πᾶ νὰ μεῦ φύγουνε τὰ μυαλά μου. (Ἐξακολουθεῖ ἐργαζομένη).

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Ἀνύσια καὶ Ματρώνα, (εἰσέρχεται, κρατοῦσα ράβδον καὶ δέμα ὡς ταξειδιώτις),

Ματρώνα. Ὠρὰ σου καλή, κυρά μου,

Ἀνύσια (παρατηρεῖ περὶ αὐτήν, ἀφίνει τὴν ἐργασίαν τῆς καὶ κροτεῖ τὰς

χειρας). Δεν τ'ώλπιζα, κυρά θειά. Ὁ Θεός σ' ἔφερε, θαρρείς, 'ς αὐτὴ τήν ὥρα.

Ματρῶνα. Αἶ, τί εἶνε;

Ἀνύσια. Ἄσε καὶ πᾶ νὰ χάσω τὸ νοῦ μου, καλότυχη. Δυστυχία!

Ματρῶνα. Τί, ζῆ ἀκόμη μεῦ εἶπανε.

Ἀνύσια. Μὴν ἄρωτᾶς. Οὔτε ζῆ οὔτε πεθαίνει.

Ματρῶνα. Μὴν ἔδωκε τὰ χρήματα σὲ κανένα;

Ἀνύσια. Τώρα ἔστειλε νὰ φωνάξῃ τὴν ἀδερφή του. Γιὰ τὰ χρήματα φαίνεται.

Ματρῶνα. Χωρὶς ἄλλο! Μὴν τύχη καὶ τ'ἔδωκε σὲ κανένα;

Ἀνύσια. Ὅχι, ἐγὼ τὸν παραφυλάγω σὰν τὴ γάτα τὸν ποντικό!

Ματρῶνα. Καὶ ποῦ τ'ἄχει;

Ἀνύσια. Δεν τὸ λείει. Καὶ νὰ δῆς, ποῦ δὲ μπορῶ νὰ μάθω. Κάπου τὰ κρύβει ἀπὸ ἓνα μέρος 'ς ἄλλο. Καὶ δὲ μπορῶ ν' ἀπορύγω τὴν

Ἀκουλίνα. Ἡ ἀνόητη, ἡ κουτὴ, νὰ δῆς ποῦ μὲ παρακαθίζει. Ὡχ, κεφαλάκι μου. Ἐβασανίστηκα ἢ κακμοῖρα.

Ματρῶνα. Ἄχ, κυρά μου, ἂν τύχη καὶ δώσῃ τὰ χρήματα σὲ ἄλλονα καὶ τὰ χάσῃς ἀπὸ τὰ χεράκια σου, θὲ νὰ χτυπᾶς τὸ κεφάλι σου σὲ εὐλη σου τὴ ζωὴ. θὰ πάρῃς τὰ παπούτσια στὸ χέρι χωρὶς νὰ σοῦ δώσουνε τὸ παραμικρό. Ἐβασανίστηκες, ἐπαιδεύτηκες, ματάκια μου, στὰ χέρια τοῦ μισημένου τοῦ γέρου σου καὶ χήρα—θὰ βγῆς νὰ ζητιανέψῃς.

Ἀνύσια. Μὴν τ'ἄρωτᾶς, κυρά θειά. Ἐμαράθηκε πιά ἡ καρδούλα μου καὶ δὲ ξέρω τί νὰ κάμω καὶ ποιόνα νὰ συμβουλευτῶ. Τοῦ τ'ἄπα τοῦ Νικήτα, μὰ κείνος φοβᾶται ν' ἀνακατευτῆ 'ς αὐτὴ τὴ δουλειά. Μοῦπε μονάχα χτές, πῶς τὰ χρήματα τ'ἄχε, λείει, ἀπὸ κάτω ἀπ' τὸ πάτωμα κρυμμένα.

Ματρῶνα. Αἶ, κ' ἔψαξες;

Ἀνύσια. Δὲ μπορῶ—εἶν' αὐτὸς ἐκεῖ. Ἐγὼ εἶδα πῶς, πότε τ'ἄχει ἀπάνω του καὶ πότε τὰ κρύβει κάπου.

Ματρῶνα. Νὰ μοῦ τὸ θυμᾶσαι, μάνα μου, πῶς ἐν τ'ἀφῆσῃς μιὰ φορὰ καὶ σοῦ γλυστρίσουν ἀπ' τὰ χέρια σου, ποτὲς πιά νὰ μὴν τὰ περιμένῃς πῶς θὰ τὰ ξαναπιάσῃς. Τί ἔκαμες; τοῦδωκες νὰ πιῆ τσαί;

Ἀνύσια. Ὡ, ὦ! (Θέλει ν' ἀποκριθῆ, ἀλλὰ βλέπει τὴν γειτόνισσάν καὶ σιγᾶ).

ΣΚΗΝΗ Ζ΄.

Αἱ ἄνω καὶ Κουμπάρα (βαίνει πλησίον τῆς καλύβης καὶ ἀκροᾶται).

Κουμπάρα (τῇ Ἀνύσιᾳ). Κουμπάρα! Ἀνύσια! ἔ, Ἀνύσια! Μὴν εἶνε ὁ δικός σου, ποῦ φωνάζει;

Ἄνυσια. Ὅλο ἔτσι δὲ ἀγκομαχάει, θαρρεῖς πῶς φωνάζει. Ἄσκημα πολὺ εἶνε.

Κουμπάρα (πλησιάζει πρὸς τὴν Ματρώναν). Ὡρα σου καλή, κυρά μάνα. Ἀπὸ ποῦ μὲ τὸ καλό;

Ματρώνα. Ἀπὸ τὸ χωριό, μάτια μου. Ἦρθα νὰ μάθω τί γίνεται ὁ γυιός μου. Ποκάμισα τοῦφερα. Παιδί μου εἶνε, βλέπεις, τὸ πονῶ.

Κουμπάρα. Αὐτὰ ἔχουν ἢ μανάδες. (Τῇ Ἄνυσια). Ἦθελα, κουμπάρα μου, ν' ἀσπρίσω, μὰ σκέφτηκα, πῶς εἶν' ἀκόμη νωρίς. Ἀκόμη ὁ κόσμος δὲν ἄρχισε.

Ἄνυσια. Τί βία εἶνε;

Ματρώνα. Καὶ δὲ μοῦ λές—τὸν ἐκοινωνήσετε;

Ἄνυσια. Ἀμέ, ἔχτες ἦτανε ὁ παπᾶς ἐδῶ.

Κουμπάρα. Τὸν εἶδα κ' ἐγὼ χτές, κυρά μου. Καλὲ δὲν τοῦμεινε πνοή. Πόσο ἀχάμνηνε. Καὶ τῆς προάλλαις ἦτανε πιά νὰ πεθάνη, μάτια μου. Τοῦ εἶχαμ' ἐτοιμάσει καὶ τὰ σάβανα καὶ τὸν ἐκλάψαμε ἐπιάσαμε πιά καὶ νὰ τόνε πλύνωμε.

Ἄνυσια. Ἐζωντάνεψε κ' ἐσηκώθη· τώρα γυρίζει πάλι.

Ματρώνα. Καὶ θὰ τοῦ κάμετε εὐκέλαιο;

Ἄνυσια. Λέμε νὰ κάμωμε. Ἄν τύχη καὶ ζήση ὡς αὔριο, λέμε νὰ φωνάξουμε τὸν παπᾶ.

Κουμπάρα. Πῶ—πῶ! καλὲ τί σκοτοῦρες ποῦ θὰ τῆς ἔχεις, Ἄνυσια μου! Καλὰ τὸ λένε, πῶς, ὁποῦχει πόνο δὲν πονεῖ—πονεῖ ποῦ τόνε βλέπει.

Ἄνυσια. Λίγο πρᾶγμα τῶχεις;

Κουμπάρα. Κιχμὲ βέβαια, εὐκολο τῶχεις—ἓνα χρόνο τώρα ὅλο πεθαίνει. Ἐγστνε βάρος πιά.

Ματρώνα. Κι' ἀμ' ἡ χηρεία πάλι εἶνε πικρὴ φαρμακωμένη. Καλὰ νᾶσαι πιά νηά, μὰ τῆ γρηά ποιός τήνε λυπάται; Γεράματα—τρεχάματα. Καλὴ ὦρα σὰν κ' ἐμένα. Ἐγέρασα, ἐκουράστηκα, δὲ νοιώθω τὰ πόδια μου. Ποῦ νᾶν' ὁ γυιός μου τάχατες;

Ἄνυσια. Ζευγαρίζει. Δὲν ἔρχεσαι νὰ βάλωμε τὸ σαμοβάρι νὰ πᾶς τοῦ ἀγαπημένου σου τσαῖ;

Ματρώνα. Κ' ἔτσι εἶμαι κουρασμένη, παιδάκια μου. Ὅσο γιὰ τὸ εὐκέλαιο, ποῦ λές, πρέπει χωρὶς ἄλλο νὰ τὸ κάμετε. Ἐχουνε νὰ ποῦνε πῶς δὲν εἶνε ἀνωφέλευτο γιὰ τὴ ψυχὴ.

Ἄνυσια. Ναί, αὔριο κιόλας θὰ στείλουμε.

Ματρώνα. Ἀμ' βέβαια θᾶνε καλεῖτερα. Κ' ἔχομε γάμους κ' ἐμεῖς, ξεύρεις, κόρη μου.

Κουμπάρα. Πῶς αὐτό; Γάμος τὴν ἀνοιξι—πάει;

Ματρώνα. Φαίνεται, κ' ἡ παροιμία δὲν τὸ λέει ψέμματα, πῶς «τοῦ φτωχοῦ γαμπροῦ ὡς κ' ἡ νύχτα 'νε μικρή». Ὁ Συμεὼν Ματθαίγεβιτς παντρεύεται καὶ πέρνει τὴ Μαρίνα.

Ἀνύσια. Εἶχε δὲν εἶχε, βρῆκε κι' αὐτὴ τὴν τύχη της.

Κουμπάρα. Εἶνε χηρευάμενος, θαρρῶ, καὶ τὴν ἐπῆρε γιὰ τὰ παι-
διὰ του!

Ματρώνα. Τέσσερα ἔχει. Ποιὰ τίμια θὰ τόνε πάρη; Κ' ἔτσι τὴν ἐπῆρε, ποῦ λές. Τί ἄλλο ἤθελε αὐτὴ; Ἦπιανε, ξέρεις, ρακί, μὰ δὲν τὸ βρῆκανε δυνατὸ καὶ τῶχυσαν....

Κουμπάρα. Εἶδες ἐσύ! Καὶ τῶπανε; Κ' ἔχει κατάστασι;

Ματρώνα. Γιὰ τὴν ὄρα καλὰ περνοῦνε.

Κουμπάρα. Καὶ βέβαια ποιὰ ἄλλη θὰ τὸν ἐπερνε μὲ τόσα παιδιὰ. Νὰ ὁ δικός μας ὁ Μιχάλης, ἄς ποῦμε, χωριανός, κυρά μου, μέ....

Φωνὴ χωρικοῦ. Ἔ, Μαῦρα! τί διάβολο γίνηκες; Πήγαινε φέρε τὴ γελάδα! (Ἡ κουμπάρα ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ Η'.

Ἀνύσια καὶ Ματρώνα.

Ματρώνα. (Ἐνόσω ἀπομακρύνεται ἡ κουμπάρα, ὁμιλεῖ μεγαλοφώνως). Ἐφυγε, κυρά μου, κι' αὐτὸς ὁ μπελᾶς ἀπὸ 'πάνω μας κι' ὁ ξεκουτιά-
ρης ὁ γέρος μου, δὲ θᾶχει πιά νὰ λήη γιὰ τὸ Νικήτα. (Αἰφνης ταπεινώνει τὴν φωνήν). Ἐφυγε! (Ψιθυρίζει). Τί ἔκαμες τὸ λοιπόν, τὸν ἐπότισες τσάκι;

Ἀνύσια. Μὴ μοῦ τὸ θυμίζης. Καλείτερα νὰ πέθαινε μοναχός του. Δὲ βλέπεις, δὲ θέλει ν' ἀποθάνῃ μόνο τὴν ἀμαρτία, ποῦ πῆρα στὴ ψυχὴ μου. Ὡχ, κεφαλάκι μου! Καὶ γιατί νὰ μοῦ δώσης ἐκεῖνες τῆς σκόνες;

Ματρώνα. Καὶ τί ἔχουν ἐκεῖνες ἢ σκόνες; Ἡ σκόνες, κόρη μου, εἶνε ὑπνωτικές, γιατί νὰ μὴ στῆς δώσω; Αὐταῖς δὲν κάνουνε κακό.

Ἀνύσια. Δὲ λέω γιὰ τῆς ὑπνωτικές. Λέω γιὰ 'κεῖνες τῆς ἀσπριδερές.

Ματρώνα. Αἶ, τί; ἐκεῖνες ἢ σκόνες εἶνε γιὰτρικό, κυρά μου.

Ἀνύσια (στενάζουσα). Σέρω, μὰ φοβᾶμαι. Ἄχ, πόσο μ' ἐπαίδεψε.

Ματρώνα. Καὶ δὲ μοῦ λές—ξώδεψες πολλαῖς;

Ἀνύσια. Δύο φορές τεῦδωκα.

Ματρώνα. Αἶ, καὶ τὸ κατάλαβε;

Ἀνύσια. Ἐγὼ τῆς δοκίμασα μὲ τὴ γλῶσσά μου. Εἶνε πικρούτσικες. Ἐκείνος ὅμως τῆς ἤπιε μὲ τὸ τσαΐ καὶ μοῦ λέει: «κι' αὐτὸ τὸ τσαΐ τὸ συχάθηκα πιά», λέει. Ἐγὼ τοῦ λέω, πῶς τοῦ ἀρρώστου οὐλα πικρὰ τοῦ φαίνονται. Καὶ νὰ σοῦ πῶ, κυρά θειά, ἡ ψυχὴ μου πόνεσε.

Ματρώνα. Τέτοια πράγματα δὲν πρέπει νὰ τὰ συλλογίζεσαι, γιατί ὅσο τὰ συλλογίζεσαι τόσο τὸ χειρότερο.

Ἀνύσια. Κάλλια νὰ μὴ μοῦ τῆς ἔδινες. Δὲ θάπερνα καὶ τὸ κρῖμα στὸ λαιμό μου. Σὰν τὸ θυμηθῶ, μοῦ σπαράζει τὴν καρδιά. Ἄχ, γιατί νὰ μοῦ τῆς δώσης;

Ματρώνα. Καλὲ τί ἔπαθες, κυρά μου! Ὁ Χριστὸς μαζὺ σου! Τί, μπὰς καὶ γυρεύης νὰ τὰ ρίξης ἀπάνω μου; Κύνταξε καλὰ, κοπέλλα μου, μὴ γυρέψης, γιὰ νὰ γλυτώσης ἐσὺ, νὰ τὰ ρίξης σὲ μένανε. Ἄν φανερωθῇ τίποτις, ἐγὼ δὲν ἀνακατεύομαι οὔτε νὰ ξέρω οὔτε νὰ γνωρίζω θέλω—ὄρκο πέρνω, πῶς γιὰ καρμιὰ σκόνη, οὔτε ἄκουσα, οὔτε εἶδα, οὔτε ἔδωσα, καὶ οὔτε πῶς ὑπάρχουνε τέτοιαις λογῆς σκόνες ξέρω. Σκέψου το, κυρά μου, μοναχὴ σου. Ἐμεῖς δὲν ἐλέγαμε τὴν ἄλλη φορά, πῶς τάχατες, δυστυχομένη μου, ἀπόκαμες πιά. Ἐχεις μιὰ προγονὴ βλακκ κ' ἕναν ἄντρα σαπημένονε, τέλεια στραγγισμένονε. Γέτοια ζωὴ σὰν ἔχη, τί δὲν κάνει κανεὶς;

Ἀνύσια. Αὐτὸ δὲ μπορῶ νὰ τ' ἀρνηθῶ. Ἡ ζωὴ, ἄς ποῦμε, ποῦ τραβῶ, ὄχι αὐτὴ τὴν πράξι... μὰ σκυρχεταὶ ἢ νὰ κρεμαστῆς ἢ νὰ τόνε πνίξης. Ζωὴ 'ν' αὐτὴ;

Ματρώνα. Τῶδες, τὸ λοιπὸν; Δὲ σοῦ μένει καιρὸς νὰ χάσκης. Πρέπει νὰ κάμης ὅ,τι θὰ κάμης. Νὰ φάξης γιὰ τὰ χρήματα καὶ νὰ τόνε ποτίσης τσαΐ.

Ἀνύσια. Ὁχ, φτωχὸ μου κεφαλάκι! Τί νὰ κάμω τώρα—κ' ἐγὼ δὲ ξέρω. Ἐχω ἕνα φόβο! Ν' ἀπέθαινε καλεῖτερα μοναχὸς του! Δὲ θέλω καὶ νὰ τόνε πάρω στὴ ψυχὴ μου.

Ματρώνα (ὀργίλως). Καὶ γιατί λοιπὸν δὲ λέει, ποῦ ἔχει τὰ χρήματα. Τί τάχατες, μαζὺ του θὰ τὰ πάρη; Νὰ μὴν τάχη κανένας; Καλὸ πρᾶμμα εἶν' αὐτό; Καλὲ ἔλα, Θεέ μου, τόσα πολλὰ χρήματα, μαθὲς θὰ πάνε χαμένα; Δὲν εἶνε κρῖμα; Τί κάνει λοιπὸν; Αὐτόνα θὰ βλέπουμε;

Ἀνύσια. Ξέρω κ' ἐγὼ; ...Μ' ἐπαίδεψε τὴν κακομοῖρα.

Ματρώνα. Τί θέλεις νὰ ξέρης. Τὸ πρᾶμα εἶνε φῶς φανερό. Ἄφησες τὴν περίστασι νὰ σοῦ φύγη, —θὰ μετανοῆς σ' οὐλῆ σου τὴ ζωὴ. Δίνει κείνος τὰ χρήματα τῆς ἀδερφῆς του καὶ σὺ κάθου.

Ἀνύσια. Ἄχ, κ' ἔστειλε πιά νὰ τῆς μηνύσῃ—πρέπει νὰ πάω.

Ματρώνα. Περίμενε κομμάτι, μὴν πᾶς τώρα, μόνο βάλε πρώτα τὸ σαμβάρι. Τόνε ποτίζομε τσάϊ κ' ὕστερα ψάχνομε κ' ἡ δυὸ καὶ θὰ ταῦρωμε κ' ἔννοια σου.

Ἀνύσια. Ὦχ, νὰ μὴ μᾶς τύχη τίποτις.

Ματρώνα. Κι' ἀμέ πῶς; Τί τόνε βλέπομε. Καλὲ ἀκοῦς ἐκεῖ, νᾶ-
χης ἔμπρὸς στὰ μάτια σου τὰ χρήματα καὶ νὰ μὴ μπορῆς νὰ τὰ βάλ-
λης στὸ χέρι; Ἐλα, κάμε.

Ἀνύσια. Πηγαίνω τὸ λοιπὸν ν' ἀνάψω τὸ σαμβάρι.

Ματρώνα. Πήγαινε, ματάκια μου, κάμε τὴ δουλειά σου κατὰ
πῶς πρέπει, γιὰ νὰ μὴ χτυπᾶς, ὕστερα τὸ κεφάλι σου. Ναῖσκει.
(Ἡ Ἀνύσια κινεῖται νὰ φύγῃ, ἡ Ματρώνα τὴν σταματᾷ). Κάτι θέλω νὰ
σοῦ πῶ μὴν τύχη καὶ κάμης λόγο τοῦ Νικήτα γιὰ οὐλαὶς αὐταῖς τῆς
δουλειαῖς. Αὐτὸς εἶν' ἀνόητος. Ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ, ἂν τύχη καὶ μάθῃ
γιὰ τὰ σκονάκια. Μπορεῖ νὰ χαλάσῃ τὸν κόσμον. Εἶνε πολὺ πονόψυ-
χος. Κι' ὄρνιθα, ξέρεις, νὰ τοῦ πῆς νὰ σφάξῃ—δὲν τὴ σφάζει. Μὴν
τοῦ πῆς τίποτις! Δυστυχία μας! Αὐτὰ ἐκείνου δὲν τ' ἀρέσουνε.
(Σταματᾷ ἐν φρίκῃ. Ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ ἐμφανίζεται ὁ Πέτρος).

ΣΚΗΝΗ Θ'.

Αἱ ἄνω καὶ Πέτρος (κρατούμενος ἐκ τοῦ τοίχου, διολισθαίνει ἐπὶ τοῦ
περιπτέρου καὶ κράζει δι' ἀσθενοῦς φωνῆς).

Πέτρος. Αἱ, τί ἐπάθετε σεῖς καὶ δὲν ἀκούετε Ὦχ! Ἀνύσια
ποιὸς εἶν' ἐδῶ; (Πίπτει ἐπὶ θρανίου).

Ἀνύσια (ἐξέρχεται ὀπισθεν τῆς γωνίας). Τί ξετρούπωσες πάλι; Ἄς
ἐκαθόσουνα δὰ ἔκει ποῦ καθόσουνα.

Πέτρος. Ἐπῆγε αὐτὴ νὰ φωνάξῃ τὴ Μάρθα;... Δὲ μπορῶ... ὦχ,
καὶ πάρε με, Θεέ μου, μιὰ ὥρ' ἀρχήτερα..

Ἀνύσια. Δὲν ἀδιάζει. Τὴν ἔστειλα στὸν ποταμό. Νὰ τελειώσω τὴ
δουλειά μου καὶ πάω ἔγω.

Πέτρος. Στείλε τὴν Ἀνιούτκα. Ποῦ εἶνε; Ὦχ, δὲ μπορῶ! ὦχ,
Θεέ μου!

Ἀνύσια. Ἐστειλα νὰ τήνε φωνάξω.

Πέτρος. Ὦχ! Καὶ ποῦ εἶνε;

Ἀνύσια. Ποιὸς ξέρει ποῦ εἶνε, ποῦ νὰ τήνε φάξῃ ὁ λύκος!

Πέτρος. Ὦχ, δὲν ἔχω ἡπατα πιά! Μοῦκαψε τὰ μέσα. Τρυπάνια,
θαρρεῖς καὶ μὲ τρυπαῖνε. Τί μὲ παρκατήσετε σὰν ἓνα σκύλλο... οὔτ' ἓνα
ποτῆρι νερὸ δὲν εἶνε κανεὶς νὰ μοῦ δώσῃ... ὦχ! Στείλέ μου τὴν Ἀνιούτκα.

Ἀνύσια. Νὰ τήνε. Ἀνιούτκα, πήγαινε στὸν πατέρα σου.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Οἱ ἄνω καὶ Ἀνιούτκα (εἰσέρχεται). Ἡ Ἀνύσια ἀποσύρεται
ὀπισθεν τῆς γωνίας.

Πέτρος. Πήγαινε, ὦχ, στῆς θειᾶς σου τῆς Μάρθας, καὶ πέ της
νῆρθη ὄω, ποῦ τήνε χρειάζομαι.

Ἀνιούτκα. Καλά, πάω.

Πέτρος. Στάσου, πέ της, πῶς τήνε θέλω νῆρθη γλήγορα. Πέ της,
πῶς θ' ἀποθάνω—ὦ—ὦχ!...

Ἀνιούτκα. Τώρα νὰ πάρω τὸ μαντηλί μου καὶ πάω. (Ἀπέρχεται
δρομαίως).

ΣΚΗΝΗ ΙΑ'.

Πέτρος, Ἀνύσια καὶ Ματρώνα.

Ματρώνα (κάμνουσα νεῦμα). Ἐ, κυρά, μὴ ξεχνᾶς τὴ δουλειά σου.
Πήγαινε στὴν καλύδα καὶ ψάξε παντοῦ. Ψάξε, σὰν τὸ σκυλλὶ ποῦ ψά-
χνει γιὰ ναῦρη τὸ φύλλο. Οὐλα νὰ τὰ ψάξης, κ' ἐγὼ τώρα κυττάζω
ἀπάνω του.

Ἀνύσια (τῇ Ματρώνα). Μαζὺ σου πέρνει κανεὶς θάρρος. (Διευθύνεται
πρὸς τὸ περίπτερον τῷ Πέτρῳ). Θέλεις νὰ βάλω τὸ σαμβάρι; Ἦρθε κ' ἡ
θειὰ Ματρώνα γιὰ νὰ δῆ τὸ γυό της πίνετε μαζὺ τσαί.

Πέτρος. Καλά βάλε το. (Ἡ Ἀνύσια ἀποσύρεται εἰς τὴν στοάν).

ΣΚΗΝΗ ΙΒ'.

Πέτρος καὶ Ματρώνα. (Ἡ Ματρώνα ἔρχεται πρὸς τὸ περίπτερον).

Πέτρος. Ὡρα καλή.

Ματρώνα. Ὡρα σου καλή, εὐεργέτη μας, ὦρα σου καλή, πετρο-
χιλίδονό μου. Πάντα ἀνήμπορος εἶσαι, βλέπω. Κι' ὁ γέρος μου πόσο
λυπάται ὁ κακόμοιρος. Πήγαινε, λέει, νὰ δῆς τί κάνει, καὶ πές του
προσκυνήματα. (ὑποκλίνεται).

Πέτρος. Πεθαίνω.

Ματρώνα. Ἄμ' ἔτσ' εἶνε, κύρ Πέτρο μου, ὁ πόνος, βλέπεις, δὲν
πάει στὰ βουνά. Στράγγιξες ὄλος, στράγγιξες, καλότυχε, σὲ βλέπω.
Ἡ ἀρρώστια δὲ δίνει ὠμορφιά στὸν ἄνθρωπο, βλέπεις.

Πέτρος. Ἦρθ' ἡ ὦρα ν' ἀποθάνω.

Ματρώνα. Αἶ, Πέτρ Ἰγνάτις, ἔκαμες οὐλα ὅσα προστάζει ὁ Θεός,
σ' ἐμετάλασαν, καὶ θὰ σοῦ κάμουνε κ' εὐκέλατο, πρῶτα ὁ Θεός, Ἡ

γυναϊκά σου, δόξα νάχη ὁ Θεός, εἶνε γυναϊκα φρόνιμη, καὶ θὰ σὲ θάψη, θὰ σὲ μνημονέψη καὶ θὰ σοῦ κάμη καὶ τὰ κόλλυβά σου. Κι' ὁ γυιός μου, ὅσο νάνε, θὰ πασκίση γιὰ τὸ νοικοκυριό σου.

Πέτρος. Ποιὸς θὰ τὰ κάμη αὐτά! Ἀκατάστατη γυναϊκα, οὔλο καὶ σὲ ἀνοησίαις καταγίνεται. Ἀμ' τὰ ξέρω γώ οὔλα... τὰ ξέρω... Κουτὴ γυναϊκα καὶ νηά. Ἐφαγα τὴ ζωὴ μου, ὡς ποῦ νὰ κάμω αὐτὸ τὸ ῥημάδι τὸ σπῆτι· ποιὸς θὰ συλλογιστῆ. Κρῖμα εἶνε νὰ σοῦ πῶ. (Λύζει).

Ματρῶνα. Ἐ, καὶ τί τάχατες, ἂν εἶνε γιὰ χρήματα ἢ ἄλλο τίποτις, μπορεῖς νὰ προστάξης...

Πέτρος (τῇ Ἀνύσιᾳ παρὰ τῇ στοᾷ). Τί ἔκαμε—πῆγε ἡ Ἀνιούτκα;

Ματρῶνα (καθ' ἑαυτήν). Δέν τὸ ξέχασε—εἶδες τόνε;

Ἀνύσιᾳ (ἐκ τῆς στοᾶς). Ἐπῆγε ἀπὸ τότες. Ἐμπα μέσα στὴν κάλυβα κ' ἐγὼ σοῦ τήνε φέρνω.

Πέτρος. Ἄφησε νὰ κάτσω ἔδωνά λιγάκι γιὰ τελευταία φορὰ. Ἐκεῖ μέσα εἶνε βαρὺ τ' ἀγέρι. Βαρειά εἶμαι... ὦχ, μοῦ κάηκε ἡ καρδιά, ἄχ, νὰ πέθαινα νὰ γλυτώσω.

Ματρῶνα. Ἡ ψυχὴ μοναχὴ της δὲ βγαίνει ἂν δέν τὴ βγάλῃ ὁ Θεός. Ἡ ζωὴ κι' ὁ θάνατος εἶνε τοῦ Θεοῦ τὸ χέρι, Πέτρ Ἰγνάτις. Δὲ μπορεῖς ποτές νὰ ξέρης πότε ἔρχετ' ὁ χάρος. Καμμιά φορὰ σηκόνεσαι κιόλας. Στὸ χωριό μας, ἕνας χωριανὸς ποῦ ἦτανε πιά ἡ ψυχὴ του, ποῦ λείει ὁ λόγος, στὰ δόντια του...

Πέτρος. Ὅχι, τὸ νοιώθω γώ, πῶς σήμερα θ' ἀποθάνω, τὸ νοιώθω. (Προσεριδεται καὶ κλείει τοὺς ὀφθαλμούς).

ΣΚΗΝΗ ΙΓ'.

Οἱ ἄνω καὶ Ἀνύσιᾳ.

Ἀνύσιᾳ (ἐξέρχεται). Τί θὰ κάμης λοιπόν, θὰ πᾶς ἢ ὄχι; Βαριέται νὰ σὲ περιμένῃ κανεὶς. Πέτρο, ἔ Πέτρο!

Ματρῶνα (ἀποσύρεται καὶ προσκαλεῖ διὰ τοῦ δακτύλου τὴν Ἀνύσιαν). Αἶ, τί ἔκαμες;

Ἀνύσιᾳ (κατέρχεται τοῦ περιπτέρου. Τῇ Ματρῶνᾳ). Δέν ταῦρα.

Ματρῶνα. Ἐφαξες παντοῦ; Καὶ στὸ πάτωμα;

Ἀνύσιᾳ. Κ' ἐκεῖ δέν εἶνε. Μὴν τύχη καὶ τᾶβαλε μέσα στὸ καννάβι, ποῦ τὸν εἶδα χτές κ' ἔχωνούντανε καὶ;

Ματρῶνα. Ψάξε, ψάξε, ποιὸ καλεῖτερα. Κάμε τὰ μάτια σου τέσσερα. Ἐγὼ καθὼς βλέπω—σήμερα τὸν ἔχομε καὶ τὸν ἔχομε. Ἐμελά-

νιασαν τὰ νόγια του καὶ τὸ πρόσωπό του ἔχει τῆς γῆς τὸ χρῶμα. Εἶδες ἂν ἔβρασε τὸ σαμοβάρι ;

Ἄνύσια. Ὅπου καὶ νᾶνε θὰ βράση.

ΣΚΗΝΗ ΙΔ΄.

Οἱ ἄνω καὶ Νικήτας (ἔρχεται ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους καί, εἰ δυνατόν, ἔφιππος πρὸς τὸν πυλῶνα. Δὲν βλέπει τὸν Πέτρον).

Νικήτας (πρὸς τὴν μητέρα του). Καλῶς ὤρισες, μάνα, εἴσαστε καλὰ στὸ σπῆτι ;

Ματρῶνα. Δόξα νᾶχη ὁ Θεός, κουτσοπερνοῦμε, παιδί μου.

Νικήτας. Αἶ, τί κάνει τ' ἀφεντικό ;

Ματρῶνα. Σιγά, νά, ἐκεῖ κάθεται. (Δεικνύει πρὸς τὸ περίπτερον).

Νικήτας. Αἶ, δὲν πᾶ νὰ κάθεται—τί μὲ κόφτει ἐμένα.

Πέτρος (ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμούς). Νικήτα, Αἶ, Νικήτα, εἶλα δῶ !
(Ὁ Νικήτας πλησιάζει. Ἡ Ἄνύσια ψιθυρίζει τῇ Ματρῶνῃ).

Πέτρος. Γιατί ἦρθες ἔτσι νωρίς ;

Νικήτας. Ἀποζευγάρισα.

Πέτρος. Τὸ κομμάτι, πούν' ἀπὸ πίσω ἀπ' τὸ γιοφύρι τὸ ζευγάρισε ;

Νικήτας. Ἐκεῖ 'νε μακρῶα.

Πέτρος. Μακρῶα ; Ἀπὸ δῶ εἰν' ἀκόμη μακρύτερα. Μ' ἓνα κόπο τῶχανες. (Ἡ Ἄνύσια ἀκροᾶται ἀφανῆς).

Ματρῶνα (προσέρχεται). Ἀχ, γυιόκα μου, γιατί νὰ μὴν κυττάζης τὴ δουλειὰ τ' ἀφεντικοῦ σου. Ἐκεῖνος εἰν' ἀνήμπερος κ' ἔχει σ' ἐσένα τὴν ἐλπίδα του, γιὰ τοῦτο πρέπει νὰ τόνε κυττάζης, σὰν πατέρα σου καὶ νὰ τόνε δουλεύης κατὰ πῶς σ' ἐσυμβούλεψα.

Πέτρος. Τῆς... ὦχ ! τῆς πατάτες νὰ βάλῃς νὰ τῆς διαλέξουνε ... ὦχ ! ἡ γυναῖκες.

Ἄνύσια (καθ' ἑαυτήν). Ἄμ' δὲ θὰ φύγω. Πάλι ζητᾶ νὰ μᾶς βγάλῃ ἀπὸ κοντά του· πρέπει νὰ τᾶχη ἀπάνω του τὰ χρήματα, χωρὶς ἄλλο. Κᾶπου θὰ θέλῃ νὰ τὰ κρύψῃ.

Πέτρος. Γιατί, ὦ—ὦχ, θᾶρθη ὁ καιρὸς νὰ τῆς φυτέψουμε καὶ θᾶνε νοτισμένας. ὦχ ! δὲν ἔχω πιά ἦπατα. (Ἐγείρεται).

Ματρῶνα (σπεύδει πρὸς τὸ περίπτερον καὶ ὑποστηρίζει τὸν Πέτρον). Νὰ σέ πάω ἴσα με μέσα ;

Πέτρος. Πήγαινέ με. (Σταματᾶ). Νικήτα !

Νικήτας (ὀργίλως). Αἶ, τί θές ἀκόμη ;

Πέτρος. Δὲ θὰ σὲ ξαναἰδῶ πιά... Πιθκίνω σήμερα... Σχώρα μὲν, ἂν σοῦ φταιξά μὲ λόγο ἢ μὲ ἔργο... Σχώρα μου, ἂν σοῦφταιξά καμμιά φορά.

Νικίτας. Τί νὰ σοῦ σχωρέσω — οὔλοι εἶμαστε ἁμαρτωλοί.

Ματρώνα. Ἄχ, γυιόκα μου, ἴδες τὰ χάλια του!

Πέτρος. Γιὰ τὸ Χριστὸ κάμε το καὶ σχώρα μου! (Κλαίει).

Νικίτας (συγκινοῦμενος). Ὁ Θεὸς νὰ σοῦ σχωρέση, μπάρμπα Πέτρο. Ἐγὼ δὲν ἔχω βαρυγνωμιά μαζὺ σου. Κακὸ δὲν εἶδα ἀπὸ τὰ σένα. Ἐσὺ νὰ μοῖ σχωρέσης, γιατί ἐγὼ μπορεῖ νὰ σοῦφταιξά πιὸ πολὺ. (Κλαίει. Ὁ Πέτρος λύζων φεύγει. Ἡ Ματρώνα τὸν ὑποστηρίζει).

ΣΚΗΝΗ ΙΕ΄.

Νικίτας καὶ Ἀνύσια

Ἀνύσια. Ἄχ, φτωχὸ μου κεφαλάκι! Φαίνεται, πῶς κάτι τρέχει, κάτι ἐσκίεφτηκε. (Πλησιάζει πρὸς τὸν Νικίταν). Τί εἶπες, πῶς τὰ χρήματα τᾶχε στὸ πάτωμα — δὲν εἶν' ἐκεῖ.

Νικίτας (δὲν ἀποκρίνεται· κλαίει). Ἐγὼ ἀπ' αὐτὸν ἄλλο ἀπὸ καλὸ δὲν εἶδα. Καὶ νὰ τώρα τί κάνω!

Ἀνύσια. Ἐλα, σῶπα τώρα, τὰ χρήματα ποῦ εἶνε;

Νικίτας (ὀργίλως). Ξέρω κ' ἐγώ; Ψάξε μοναχὴ σου.

Ἀνύσια. Πολὺ πενόψυχος εἶσαι.

Νικίτας. Τόνε λυποῦμε! Ἐκλαψε τόσο! Ἐ εἶ! καυμένος!

Ἀνύσια. Τώρα τοῦ βρέθηκε ἡ λύπη. Ἐχεις κι' ἄλλους νὰ λυπηθῆς! Σοῦβγαλε τὴ ψυχὴ ἀνάποδα καὶ τῶρ' ἀκόμη ἐζητοῦσε νὰ σὲ διώξη ἀπὸ τὸ σπῆτι. Καλεῖτερα θάκανες νὰ λυπηθῆς ἐμένα.

Νικίτας. Γιατί νὰ σὲ λυπηθῶ ἐσένα;

Ἀνύσια. Νά, γιατί θ' ἀποθάνη... θὰ κρύψη τὰ χρήματα...

Νικίτας. Ἐννοια σου καὶ δὲν τὰ κρύβει...

Ἀνύσια. Ἄχ, Νικίτα μου, ἔστειλε πιά νὰ φωνάξῃ τὴν ἀδερφή του. Σ' αὐτήνα θέλει νὰ τὰ δώσῃ. Δυστυχία μας! Πῶς θὰ ζήσωμε, ἂν τῆς τὰ δώσῃ. Θὰ μὲ διώξουνε ἀπὸ δῶ μέσα. Νὰ φρόντιζες κἂν ἐσύ... Εἶπες, πῶς τὸν εἶδες ἐφές κ' ἐτρύπωνε μὲς στὸ λινάρι...

Νικίτας. Τὸν εἶδα τότενες, ποῦ εὔγαινε ἀπὸ 'κεῖ, μὰ πρὺ τᾶ-χωσε — ποῖος τότε ξέρει;

Ἀνύσια. ὦ, φτωχὸ μου κεφαλάκι, πάω 'κεῖ νὰ ψάξω. (Ὁ Νικίτας φεύγει).

ΣΚΗΝΗ ΙΓ'.

Οί άνω και Ματρώνα. (εξέρχεται τῆς καλύβης, πλησιάζει τὴν Ἀνύσιαν και τὸν Νικήταν, ψιθυρίζουσα).

Ματρώνα. Μὴν πᾶς πουθενά! Τὰ χρήματα τᾶχει ἀπάνω του. Ἐγὼ τὸν ἔφαξα. Μ' ἓνα γαϊτάνι κρέμονται ἀπὸ τὸ λαιμὸ του.

Ἀνύσια. ὦ, κεφαλάκι μου φτωχό!

Ματρώνα. Τώρα σοῦ ἔμπηκαν οἱ φύλλοι στ' αὐτιά. Νάταν κι ἄλλα! Θάρθη ἡ ἀδερφή του και πήγαινε γύρευέ τα!

Ἀνύσια. Νὰ δῆς ποῦ θάρθη και θὰ τῆς τὰ δώση. Πῶς νὰ γείνη; ὦχ, κεφαλάκι μου!

Ματρώνα. Πῶς θὰ γείνη, λές; Κύτταξ' ἐδῶ: τὸ σαμοβάρι ἔβρασε· πήγαινε νὰ ζυματήσης τσαΐ και βάλε του νὰ πιῇ ... (Χαμηλοφώνως). Χύσε του μέσα και ὅση σκόνη ἔχει μέσα τὸ χαρτάκι και πότισέ τονε. Σὰν πιῇ ἓνα ποτῆρι, τότενες τράβα τοῦ τα κ' ἔννοια σου—σὲ κανένα δὲ θὰ τὸ πῆ.

Ἀνύσια. ὦ, φοβάμαι.

Ματρώνα. Ἄφησε τὰ λόγια και κάνε γλήγορα, κ' ἐγὼ θὰ παραφυλάγω τὴν ἀδερφή του, ἂν τύχη τίποτα. Μὴν τὰ χάνης! Πάρε τα χρήματα και φέρ' τα δῶ κι ὁ Νικήτας τὰ κρύβει.

Ἀνύσια. ὦχ, κεφαλάκι μου! Πῶς νὰ πάω κοντά του ὦ!... ὦ!...

Ματρώνα. Κάμε ὅ,τι σοῦ λέω και ἄσ' τὰ λόγια! Νικήτα!

Νικήτας. Τί;

Ματρώνα. Σὺ, στάσου ἐδῶ, κάτσε και στὸ σοφά, μὴν τύχη τίποτις.

Νικήτας (ἀθύμως). Αἶ, και αὐταῖς ἡ γυναῖκες τί κάθονται και σκαρφίζονται. Σοῦ γυρίζουν ὀλότελα τὸ κεφάλι. Πηγαίνει ἀπὸ μένα!

Ἄς πᾶ νὰ μαζέψω τῆς πατάτες.

Ματρώνα (τὸν σταματᾷ ἐκ τῆς χειρός). Στάσου σοῦ λένε!

ΣΚΗΝΗ ΙΖ'.

Οί άνω και Ἀνιούτκα. (Εἰσέρχεται).

Ἀνύσια. Ἐ, λοιπόν;

Ἀνιούτκα. Ἦτανε στὴν κόρη της, στὸ χωράφι τώρα θάρθη.

Ἀνύσια. Κι' ἀμ' ἂν ἔρθη—τί θὰ κάμουμε;

Ματρώνα (τῇ Ἀνύσια). Προφταίνεις, κάμε ὅ,τι σοῦ λέω.

Ἀνύσια. Κ' ἐγὼ πιά δὲ ξέρω—δὲ ξέρω τίποτε, τᾶχω σὰ χαμένα.

Ἄνιούτκα ! Πήγαινε, κόρη μου, στὰ μοσκάρια, θαρρῶ πῶς ἐφύγανε.

ᾠχ, δὲν ἀποτολμῶ.

Ματρώνα. Αἶ, τί θὰ κάμης—θὰ πᾶς ; Τὸ σαμοβάρι θαρρῶ πιά πῶς χύνεται.

Ἄνύσια. ᾠχ, φτωχό μου κεφαλάκι ! (Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΙΗ΄.

Ματρώνα καὶ Νικήτας.

Ματρώνα (πλησιάζει πρὸς τὸν υἱὸν τῆς). Ἔτσι, γιατί ποῦ λές, γυιόκα μου. (Κάθηται παρ' αὐτῷ ἐπὶ τοῦ θρανίου). Πρέπει, ποῦ λές, νὰ σκεφτοῦμε καὶ γιὰ τὴ δική σου τὴ δουλειά, κι' ὄχι νὰ πηγαίνουμε ἔτσι στὰ χαμένα.

Νικήτας. Γιὰ ποιά δουλειά λές ;

Ματρώνα. Τὸ πῶς θὰ ζήσης στὸν κόσμο.

Νικήτας. Πῶς θὰ ζήσω ; θὰ ζήσω, ὅπως ζῆ ὅλος ὁ κόσμος.

Ματρώνα. Ὁ γέρος, στοχάζομαι, πῶς σήμερα πεθαίνει.

Νικήτας. Κι' ἐν ἀποθάνῃ — ὁ Θεὸς σχωρὲς τονε. Τί μὲ κόφτει ἐμένα ;

Ματρώνα (ὁμιλοῦσα, προσβλέπει πάντοτε πρὸς τὸ μέρος τοῦ περιπτόρου). Ἐ, γυιόκα μου ! Οἱ ζωντανὸι μὲ τοὺς ζωντανοὺς κι' οἱ πεθαμένοι μὲ τοὺς πεθαμένους. Σ' αὐτὴ τὴν περίστασι, μάτια μου, πρέπει νάχης νοῦ καὶ νοῦ. Τί θαρρεῖς, ἐγὼ γιὰ τὴ δική σου τὴ δουλειά ἔτρεξα παντοῦ. Ἐφαγα τὰ νύχια μου, ποῦ λέει ὁ λόγος, γιὰ νὰ πασκίζω γιὰ τὰ σένα. Κύτταξε τὸ λοιπὸν καὶ σὺ ὕστερα νὰ μὴ μὲ ξεχάσης.

Νικήτας. Μὰ γιατί δουλειά ἐπάσκισες ;

Ματρώνα. Νά, γιὰ τὴ δουλειά σου, γιὰ τὴν εὐτυχία σου. Τὴ σήμερον ἡμέρα ἐν δὲν πασκίσης—τίποτε δὲ γίνεται. Τὸν Ἰβάν Μωῦσεῖτς —τόνε ξέρεις—καὶ σ' αὐτὸν ἐπῆγα. Ἐπέρασα τῆς προάλλαις ἀπὸ καῖ, κ' ἐτελείωσα, γιατί ποῦ λές, μιὰ δουλειά. Ἐκατσα κι' ἀνοιξαμε ὁμιλία. Πῶς τήνε κρίνεις, τοῦ λέω, Ἰβάν Μωῦσεῖτς, αὐτὴ τὴ δουλειά ; Ἄς ποῦμε, τοῦ λέω, ἕνας μουζικὸς χηρεμένος ξαναπατρεύτηκε, ἄς ποῦμε, κ' ἔχει μοναχά μιὰ κόρη ἀπὸ τὴν πρώτη καὶ μιὰ κόρη ἀπ' τὴ δεύτερη γυναῖκα. Κι' ἐν ἀποθάνῃ, τοῦ λέω, ὁ μουζικὸς αὐτός, μπορεῖ, τοῦ λέω, νὰ ἔμπῃ στὸ σπῆτι αὐτηνῆς τῆς χήρας ξένος μουζικὸς ; Μπορεῖ, τοῦ λέω, ὁ μουζικὸς αὐτός νὰ παντρεύῃ τῆς κόραις ἐκείνου καὶ νὰ γίνῃ αὐτός νοικοκύρης ; Γίνεται, λέει, μὰ ἐδῶ χρειάζεται, λέει, νὰ

πασκίτης πολύ· με χρήματα, λέει, ούλα μπορεί να γενούν, χωρίς χρήματα όμως, λέει, δεν πρέπει να ανακατευτούνε.

Νικήτας (γελών). Πληθὺ δουλειά. Σ' αὐτούτους μόνο χρηματάκια δός τους κ' ἔννοια σου. Σ' ὅλους χρειάζονται τὰ χρήματα.

Ματρώνα. Τὸ λοιπόν, ματάκια μου, ἐγὼ τοῦ τὰ φανέρωσα οὔλα. Πρῶτα κι' ἀρχῆς, λέει, ὁ γυιός σου πρέπει νὰ γραφτῆς ἐκεῖνο τὸ χωριό· γι' αὐτὸ χρειάζονται χρήματα—πρέπει νὰ μπουκώσης τοὺς δημογέροντες. Ἐκεῖνοι, ποῦ θὰ πῆ, θὰ υπογράψουνε. Οὔλα, λέει, πρέπει νὰ γενῶνε μὲ σκέψη καὶ μὲ φρόνησι. Κύτταξ' ἐδῶ, (ἐξάγει ἐκ τοῦ μανδηλίου χάρτην), νά, μοῦγραψε κ' ἕνα χαρτί, διάβασέ το, σὺ νοιώθεις. (Ὁ Νικήτας ἀναγινώσκει, ἡ Ματρώνα ἀκροᾶται).

Νικήτας. Τὸ χαρτί, βέβαια, εἶνε ἀπόφασι, ποῦ θὰ πῆ. Ἐδῶ δὲ θέλει θεολογία.

Ματρώνα. Ἄκουσε τὸ λοιπόν, τί εἶπε ὁ Ἰβάν Μωῦσέιτς. Κύτταξε, λέει, θειά, τὸ προτιμότερο εἶνε νὰ βάλετε στὸ χέρι τὰ λεπτά. Ἄν ἐκεῖνη δὲ βάλῃ στὸ χέρι τὰ λεπτά, λέει, δὲ θὰ τὴν ἀφήσουνε νὰ πάρῃ κοντά της τὸ γαμπρό. Τὰ λεπτά, λέει, εἶνε τὸ κυριώτερο οὔλης τῆς δουλειᾶς. Ἄνοιξε τὰ μάτια σου τὸ λοιπόν. Ἐφτασε, γυιέ μου, ἡ ὥρα.

Νικήτας. Τί μὲ μέλει ἐμένανε. Τὰ λεπτά εἶνε δικά της, κι' ἄς φροντίση ἀπατήτης.

Ματρώνα (εἰρωνικῶς). Τί ὄμορφα ποῦ τὰ κρίνεις! Ἡ γυναῖκα αὐτὰ τὰ πράγματα δὲ μπορεί νὰ τὰ καταλάβῃ. Κι' ἂν τὰ πάρῃ αὐτὴ τὰ χρήματα, ποῦ νοιώθει νὰ τὰ μεταχειριστῆ;—τῆς ξέρεις τῆς γυναῖκας. Ἄλλο εἶσαι σὺ. Σὺ, ποῦ λέει ὁ λόγος, μπορείς καὶ νὰ τὰ κρύψῃς κι' ὅ,τι ἄλλο νὰ τὰ κάμῃς. Ὅλε πιὸ πολὺ μυαλὸ ἔχεις ἐσὺ, ἂν τύχῃ τίποτις.

Νικήτας. Αἱ μωρε μυαλὸ, ποῦ τὸ ἔχετε σεῖς ἡ γυναῖκες· ντίπ καλαβό!

Ματρώνα. Γιατί 'νε καλαβό! Βάλε σὺ στὸ χέρι τὰ λεπτά καὶ τὴν γυναικα θὰ τὴν ἔχῃς τοῦ χεριοῦ σου. Ἄνίσως καμμιά φορὰ θελήσῃ νὰ ξεστομίση τίποτις καὶ δὲ ξέρω τί, θὰ μπερῆς νὰ τῆς κόψῃς τὸ βῆχα.

Νικήτας. Βρὲ δὲ μ' ἀφίνετε, λέω γὼ! Φεύγω.

ΣΚΗΝΗ ΙΘ'.

Νικήτας, Ματρώνα καὶ Ἀνύσια. (Προσπεύδει ὠχρὰ ἐκ τῆς γωνίας τῆς καλύβης πρὸς τὴν Ματρώναν).

Ἀνύσια. Ἀπάνω του τάχε! Νά τὰ! (Δεικνύει ὑπὸ τὴν ποδιάν της).

Ματρώνα. Ἐ, δός τα τοῦ Νικήτα νὰ τὰ κρύψῃ. Νικήτα, πάρε τα καὶ κρύψε τα πουθενά.

Νικήτας. Καλά, δός μου τα.

Ἀνύσια. ὦ—ὦχ, κεφαλάκι μου! Ἄμ τὰ κρύβω δὲ κ' ἐγὼ μοναχὴ μου. (Διευθύνεται πρὸς τὸν πυλῶνα).

Ματρώνα (συλλαμβάνει αὐτὴν ἐκ τῆς χειρὸς). Ποῦ πᾶς; θὰ σὲ τσακώσουνε. Νά, ἔρχεται ἡ ἀδερφή του. Δός τα αὐτουνοῦ ποῦ ξέρει. Τί ἀνόητ' εἶσαι σὺ!

Ἀνύσια (ἴσταται ταλαντευομένη). ὦ, κεφαλάκι μου!

Νικήτας. Ἐλα τὸ λοιπόν, δός τα νὰ τὰ χῶσω πουθενά.

Ἀνύσια. Ποῦ θὰ τὰ χῶσης;

Νικήτας. Τί μπᾶς καὶ φοβάται; (Γελά).

ΣΚΗΝΗ Κ'.

— Οἱ ἄνω καὶ Ἀκουλίνα. (Εἰσέρχεται κομίζουσα τὰ ἀσπρόρρουχα).

Ἀνύσια. ὦχ, κεφαλάκι μου φτωχό. (Δίδει τὰ χρήματα). Νικήτα, τὰ μάτια σου τέσσερα!

Νικήτας. Τί, φοβάσαι τάχατες; Ἐννοιά σου καὶ θὰ τὰ κρύψω ἔγω, ποῦ οὔτ' ὁ ἴδιος δὲ θὰ τὰ βρίσκω. (Φεύγει).

ΣΚΗΝΗ ΚΑ'.

Ματρώνα, Ἀνύσια καὶ Ἀκουλίνα.

Ἀνύσια (ἴσταται περίτρομος). Ἄχ, πῶς εἶνε;...

Ματρώνα. Αἶ, τί, ἀπέθανε;

Ἀνύσια. Ναι, θαρρῶ, πῶς πέθανε, γιατί σὰν τοῦ τᾶπερνα, δὲ μὲ κατᾶλαβε.

Ματρώνα. Πήγαινε μέσα, νά, ἔρχεται ἡ Ἀκουλίνα.

Ἀνύσια. Δὲ μοῦ λές, ἐγὼ ἔκαμα τὴν ἁμαρτία κ' ἐκεῖνος μὲ τὰ χρήματα...

Ματρώνα. Ἐλα τώρα, πήγαινε μέσα, νά, ἔρχετ' ἡ Μάρθα.

Ἀνύσια. Τὸν ἐμπιστεύτηκα... Κάτι θὰ γενῆ... (Ἀπέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΚΒ'.

Μάρθα, Ἀκουλίνα καὶ Ματρώνα.

Μάρθα (εἰσέρχεται ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους ἡ Ἀκουλίνα ἀντιθέτως τῇ Ἀκου-

λίνα). Θα ῥχόμουνα προτήτερα, μὰ πῆγκ στῆς κόρης μου. Αἰ, τί κάνει ὁ γέρος ; Τί νά ποθάνη θέλει ;

Ἀκουλίνα (ἐξάγει τὰ ἀσπρόρρουχα). Ποιὸς τόνα ξέρει. Ἐγὼ ἤμουνά στο ποτάμι.

Μάρθα (δεικνύουσα τὴν Ματρώνα). Ποιὰ 'ν' αὐτὴ πάλι ;

Ματρώνα. Εἶμαι ἡ μάνα τοῦ Νικήτα, ἀπὸ τὸ Ζούγεβο, παιδί μου. Καλῶς ὤρισες. Ἀπόκαμε, ἀπόκαμε ὁ κακομοίρης ὁ ἀδερφός σου. Ἐβγήκε ὄξω μοναχός του. Στεϊλέ μου, λείει τὴν ἀδερφοῦλά μου, γιατί, λείει... Ἄ! τί, μὴν ἐξεψύχησε ;

ΣΚΗΝΗ ΚΓ'.

Αἰ ἄνω καὶ Ἀνύσια. (Προσπεύδει ἐκ τῆς καλύβης μετὰ κραυγῶν, περιπτύσσεται στῦλόν τινα καὶ ἄρχεται οἰμώζουσα).

Ἀνύσια. Ὠ-ὦ-ὦχ καὶ ποῦ μ' ἀφίνεις ; Ὠ-ὦ-ὦχ, καὶ ποῦ μὲ παρατᾶς τὴν ἄμοιρη τὴ χήρα ! Ὠ-ὦχ κ' ἐκλείσαν τὰ ματάκια σου ! Καὶ πῶς θὰ τὸ ταγιαντήσω ἢ δύστυχη ! ...

ΣΚΗΝΗ ΚΔ'.

Αἰ ἄνω καὶ Κουμπάρα.

(Ἡ Κουμπάρα καὶ ἡ Ματρώνα ὑποστηρίζουσι τὴν Ἀνύσιαν. Ἡ Ἀκουλίνα καὶ ἡ Μάρθα εἰσέρχονται εἰς τὴν καλύβην. Προσέρχεται λαός).

Φωνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου. Ἄς ἔρθουν ἡ γρηαὶς νὰ συγυρίσουνε.

Ματρώνα (ἀνεγείρει τὰς χειρίδας της). Ἐχει ζεστὸ νερό ; Θαρρῶ πῶς τὸ σαροβάρι δὲν τ' ἄδειασαν ἀκόμα. Ἄς καταπιαστῶ κ' ἐγὼ !

Α ὦ λ α ἰ α.

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ)

Ἀγαθοκλῆς Γ. Κωνσταντινίδης.